

ДОНЕЧЧИНА — край на сході України у середній частині басейну Сіверського Дінця. Площа 53 000 км², насел. бл. 8 200 000 осіб. На Зх. межує з Дніпровщиною (Запоріжжя), на Пн. — з Харківщиною, на Сх. — з Росією, на Пд. — з Азов. морем. У межах Д. знаходиться Донец. вугіл. басейн. За часів Київ. держави Д. не була заселена, становила частину Дикого степу й була ареною боротьби між кочівниками та Київ. Руссю, зокрема 1223 тут відбулася триденна битва на р. Калка між князів. військом і татаро-монгол. завойовниками під проводом Чингізхана. У 17 ст. частина земель Д. належала Запороз. Січі (Кальміус. паланка). Тоді ж моск. уряд заснував кілька укріплень на межі турец. володінь і розпочав колонізацію Д. (поселенців приваблювали, зокрема, соляні озера). У серед. 18 ст. рос. уряд залучив до колонізації Д. серб. переселенців (так утворилася Слов'яносербія), але без особл. успіху. Край колонізовано українцями, до яких згодом приєдналися вихідці з різних частин Рос. імперії. Від кін. 19 ст. почався інтенсив. розвиток Д., пов'язаний із видобутком кам'яного вугілля. Землі Д. у 19 ст. поділено між Катеринослав. губ. і Обл. Війська Донського, а в наш час

— між Донец., пд. частиною Луган. обл. України і прилеглими до них сх. р-нами Ростов. обл. РФ. Використовуючи досить високий ступ. русифікованості насел., певні політ. кола РФ популяризують тези про «особливість» і «окремішність» Д. і намагаються відірвати її від України. З Д. походять визначні укр. діячі М. Скрипник, М. Руденко, І. Дзюба, В. Стус, О. Тихий, І. Світличний, поети М. Чернявський, В. Сосюра, співаки М. Гришко, Б. Руденко, Л. Руденко та ін. (Див. також [Донецька область](#), [Луганська область](#)).

Рекомендована література

1. Потолов С. И. Рабочие Донбасса в XIX в. Москва; Ленинград, 1963;
2. Книга о Донбассе. Природа. Люди. Дела. Д., 1972;
3. 1977;
4. Тихий О. Роздуми про українську мову і культуру в Донецькій області // Роздуми, зб. статей, докум., спогадів. Балтимор; Торонто, 1982.

[С. І. Лаврів](#)

Бібліографічний опис:

Донеччина / С. І. Лаврів // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20875>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).